

26 maj 2016

Rapport till KNS representantskapsmöte 2016 över Svenska Kommunalarbetareförbundets verksamhet över tiden juni 2014 till maj 2016.

Medlemsutveckling

Målet har de senaste åren varit tydligt – att vara fler medlemmar vid varje årsskifte. Det har inneburit ett tydligt trendbrott. Kommunal växte under både 2014 och 2015.

2015 ökade Kommunal med drygt 7 500 medlemmar. Det är en ökning som är nästan dubbelt så stor som 2014. Dessutom slog vi värvningsrekord. Vi åstadkom den största medlemsökningen sedan början på 1990-talet. Mer än 50 000 personer blev medlemmar i Kommunal 2015. Det innebär att

Kommunal på fem år vuxit med drygt 17 000 medlemmar.

Bakom framgången ligger hårt och idogt arbete från både förtroendevalda och anställda. Att antalet medlemmar ökat är ett resultat av lokala och centrala insatser, traditionellt fackligt arbete och nya arbetssätt och metoder, ökad närvaro på arbetsplatserna och i sociala medier. Allra flest nya medlemmar rekryteras fortfarande på arbetsplatserna, genom lokala riktade aktiviteter för yrken. Det personliga mötet och det arbetsplatsnära arbetet är själva utgångspunkten för medlemsvärvningen. Många av de centrala insatserna går ut på att underlätta det personliga mötet och lyfta bransch- och yrkesfrågor nära medlemmarna.

Under januari hamnade Kommunal i en stor kris, som det står mer om längre fram i rapporten. När den härjade som värst tappade vi på kort tid nästan 10 000 medlemmar. Att vinna tillbaka nuvarande och potentiella medlemmars förtroende är en stor utmaning. Varje medlem är viktig och varje avslutat medlemskap är en stor förlust.

Många av dem återvärvades under våren i en riktad kampanj. Men det har ändå inneburit att vi förlorat mycket av den ökning som de senaste årens medlemsutveckling inneburit.

Avtalsrörelserna 2014, 2015 och 2016

Under 2014 omförhandlades endast ett fåtal kollektivavtal. Skola/utbildning eller folkhögskola samt privat vård och omsorg fick nya löner och höjda Ob-ersättningar.

Kommunal förhandlade även fram ett nytt kollektivavtal för skogsbärbranschen. Det avtalet innebar bland annat att arbetsgivaren får betala för skydds- och arbetskläder, arbetsredskap och bensin för resor inom Sverige. Företagen måste också lämna ekonomiska garantier för löneutbetalning till plockarna. Avtalet innebär extra resurser för besök och kontroller av aktuella

Kommunal.

företag. Kommunal slöt avtal med samtliga arbetsgivare med säte utanför EU/ESS.

Men det stora arbetet med avtalsrörelsen under perioden har varit förberedelserna inför 2016 års avtalsrörelse. I början av 2015 arrangerade Kommunal en lönepolitisk utbildning med fokus på politik för förtroendevalda. Ett arbete med att ta fram ett nytt jämställdhetspolitiskt program påbörjades också. Programmet är nu färdigt för Kommunals kongress att ta beslut om i månadsskiftet maj/juni.

Avtalsrörelsen anpassades för att vara ännu mer arbetsplatsnära än tidigare år. Stora insatser gjordes för att på medlemsmötena uppmuntra medlemmarna att komma med avtalsförslag.

Parallellt gick det att lämna avtalsförslag direkt på Kommunals webbplats. Resultatet blev att 9 922 enskilda avtalsförslag lämnades in med stöd av totalt 55 991 medlemmar.

I slutet av april tecknade Kommunal ett avtal med vår största arbetsgivare, Sveriges Kommuner och Landsting (SKL). Det har beskrivits som ”en historisk seger för mer jämställda löner.”

Lönerna höjdes med 520 kronor och undersköterskorna fick en särskild satsning på 1 020 kronor år 2016.

Avtalet innehåller även tydliga mål om att införa heltid som norm. Alla arbetsgivare ska senast 2017 ha en plan som arbetas fram tillsammans med Kommunal om hur andelen medarbetare som arbetar heltid ska öka.

Det är ett avtal som lägger en bra grund för att säkra fortsatt hög kvalitet i välfärdstjänsterna inför framtiden. Rekryteringsbehoven kommer att vara stora de närmaste åren. Och heltid som norm är avgörande för att kvinnor ska få en lön och en pension som det går att leva på.

Modern organisation med stöd och service

Kommunal har som mål att vara en proffsig, handlingskraftig och närvarande fackförening som ger bra service. Vi möter medlemmar på sektioner och arbetsplatser, men vi har också utvecklat tydligare professionella funktioner där anställda ger medlemmar stöd i olika frågor.

Till exempel har rådgivningsservicen Kommunal Direkts verksamhet blivit permanent. Den hjälper till med facklig rådgivning och svarar på samtal och e-postkontakter från medlemmar under året. Därutöver svarar vi också på fackliga frågor via inlägg på Facebook och Twitter.

De vanligaste frågorna rör lag- och avtal, medlemsavgift, löner och andra ersättningar samt akassan.

Vi har också utvecklat en tydligare struktur där vi arbetar allt mer utifrån att stödja medlemmar utifrån bransch. Förbundskontoret är omorganiserat för att i högre grad kunna matcha medlemmarnas behov av branschspecifik kompetens.

Ett exempel på detta är medlemmar inom hushållsnära tjänster. Anställda i branschen arbetar ofta ensamma i privatpersoners hem. För Kommunal är det därför svårt att nå dem med vår vanliga med arbetsplatsnära verksamhet.

Kommunal.

Istället har vi arbetat med andra vägar för att nå dem som arbetar i denna bransch. Detta har skett bland annat genom kontakt med arbetsgivarna för att få möjlighet träffa de anställda vid möten eller genom meddelanden på lönebeskeden.

Valrörelse 2014

2014 var valrörelsen en central fråga för Kommunal. Vi ville få riktigt många medlemmar att rösta i valen till EU-parlamentet, riksdagen, landstingen och kommunerna. Det lyckades vi med. 92 procent av medlemmarna deltog i riksdagsvalet, mot 86 procent bland allmänheten. Vi drev "Välj välfärden", en egen facklig valrörelse som utgick från medlemmarnas vardag.

Inför riksdagsvalet hade Kommunal sex tydliga krav: Ökad bemanning, rätt till heltid, fler fasta jobb till unga, höjt tak i a-kassan, barnomsorg på obekvämt arbetstid och tredelad föräldraförsäkring.

Vi blev lovade både mer personal i äldreomsorgen, nationella kollektivavtal om heltid och minskade möjligheter att missbrukavisstidsanställningar. Direkt efter valet började vi pressa politikerna till att göra allvar av sina löften och det arbetet har fortsatt efter att Socialdemokraterna vunnit valet i september 2014. Att arbeta för att heltid ska bli norm har varit viktigt i det fortsatta påverkansarbetet för att få politiker att förverkliga sina löften.

Det politiska påverkansarbetet fortsatte inför Socialdemokraternas kongress 2015. Kommunal lyckades väl. Genom ett bra facklig-politiskt arbete från Kommunals avdelningar och sektioner fick vi med motioner till S-kongressen från många arbetarekommuner. Flera av Kommunals krav fanns med i Socialdemokraternas beslut på kongressen. Kongressen tyckte precis som Kommunal att tillsvidareanställningar på heltid ska vara norm på hela arbetsmarknaden och att problemen med allmän visstid måste lösas samt att det ska finnas objektiva skäl för tidsbegränsade anställningar.

Opinionsbildning

Kommunal har under 2014 och 2015 intensifierat sitt påverkansarbete på flera fronter. En viktig fråga under hela perioden har varit att påverka för att minska värdediskrimineringen på svensk arbetsmarknaden.

Det har gjorts på flera sätt, till exempel genom kampanjen "Be a man". På Internationella Kvinnodagen den 8 mars 2014 skapade Kommunal uppmärksamhet kring frågan i en video där Kommunals ordförande Annelie Nordström görs om till man. Filmen spreds till fler än 140 länder på bara fem dagar med en topp på Internationella kvinnodagen.

Manifestationen publicerades i några av världens ledande nyhetsmedier och genom spridningen online nådde kampanjen mer än 200 miljoner människor. Kampanjen belönades med Sveriges annonsörers 50-wattare för effektiv reklam.

Som ett led i det strategiska förarbetet inför det avtal med SKL som Kommunal kom överens med arbetsgivaren om i april 2016 har vi också på flera sätt lyft undersköterskornas betydelse i välfärden. Ett exempel är rapporten "*Framtidens sjukvård kräver patientnära proffs*" där vi synliggjorde behovet om omvårdnad och de stora rekryteringsbehoven i hälso- och sjukvården.

Kommunal.

I Almedalen 2015 fortsatte arbetet med att synliggöra undersköterskor. Kampanjen ”Klara passet” där vi hade komprimerat en undersköterskas arbetspass på 8 timmar till 16 minuter. Besökare fick möjlighet att själva testa på hur tungt jobbet faktiskt är.

Vi har också arbetat aktivt för att upphandling av kollektivtrafik behöver inte ska behöva innebära trafikchaos. Frågorna om upphandling är centrala vad gäller styrformer. Frågan om offentlig upphandling har växt och Kommunal har varit aktivt både vad gäller LOV, Lagen om valfrihet, och de nya upphandlingsdirektiven.

Kommunals rapport om den upphandlade busstrafiken ”*Men vem kör egentligen?*” väckte ett stort intresse.

Vi har också under perioden drivit dem för Kommunals medlemmar så viktiga frågan om fria arbetskläder vidare. I februari 2015 fastslogs domen i det mål Kommunal drivit om arbetskläder för hemtjänsten i Malmö Stad.

Med hänsyn till smittspridning konstaterades att det är motiverat att särskilda arbetskläder används i arbetet och att kläderna inte får användas utanför arbetet. Domen fastslog att Malmö Stad som arbetsgivare har ett ansvar att tillhandahålla arbetskläderna. Detta är en fantastisk seger i kampen om arbetskläder.

Senare under året kom ytterligare en stor facklig seger gällande arbetskläder när Socialstyrelsen fattade beslut om att det från och med 1 januari 2016 är obligatoriskt med arbetskläder inom all vård och omsorg om äldre.

Internationellt

Det internationella arbetet blir allt viktigare i takt med att arbetsmarknaden blir mer global. Kommunal var under året en viktig och aktiv del av såväl det nordiska som europeiska och globala fackliga samarbetet. Vi har deltagit i samarbetsprojekt som handlar om fackliga och mänskliga rättigheter i arbetslivet.

Bland annat deltog Kommunal i EPSUs (Europeiska federationen för offentliganställdas förbund) kongress i Toulouse i maj 2014 där Annelie Nordström valdes till ordförande i EPSU.

Förbundet har till exempel också deltagit som valobservatörer i en lokal folkomröstning om vattenprivatisering i Thessaloniki samt vid en stor euromanifestation i Bryssel. Vi genomförde under 2014, tillsammans med de andra svenska EPSU-förbunden, ett internationellt seminarium i Stockholm kring rekrytering och organisering.

Mediernas granskning av Kommunal

Inledningen av 2016 blev chockartad för Kommunal. Aftonbladet inledde en massiv granskning av Kommunal och vårt handelsbolag Lyran.

Granskningen ledde till att förbundskassör Anders Bergström tvingades avgå och att förbundsordförande Annelie Nordström avgår på kongressen. De felaktigheter som granskningen

Kommunal.

avslöjade fick också Kommunals förbundsstyrelse att besluta om en kraftfull och omfattande åtgärdsplan.

Den innebär bland annat att Kommunal avvecklar sitt engagemang i restaurangen Metropol Palais. Vi gör om våra policier när det gäller alkohol, representation och resor. Vi gör hela vår organisation mer transparent – med nya delegationsordningar och visselblåsarfunktioner. Vi vänder på alla stenar och åtgärdar de brister vi hittar. Kort sagt: vi moderniserar Kommunal på alla punkter som behövs.

Krisen har dock fått stora effekter för Kommunal på flera sätt. Förtroendet har minskat både bland allmänhet och medlemmar. Men Kommunal är inte lamslaget. Vi har styrkan, och vi har kraften, att komma igen. Och vi har mycket att vara stolta över. Kommunal består av hårt arbetande medlemmar, förtroendevalda och anställda som tillsammans kämpar för att göra arbetslivet och samhället bättre.

Emma Nilsson, ledningsstrateg Kanslistaben